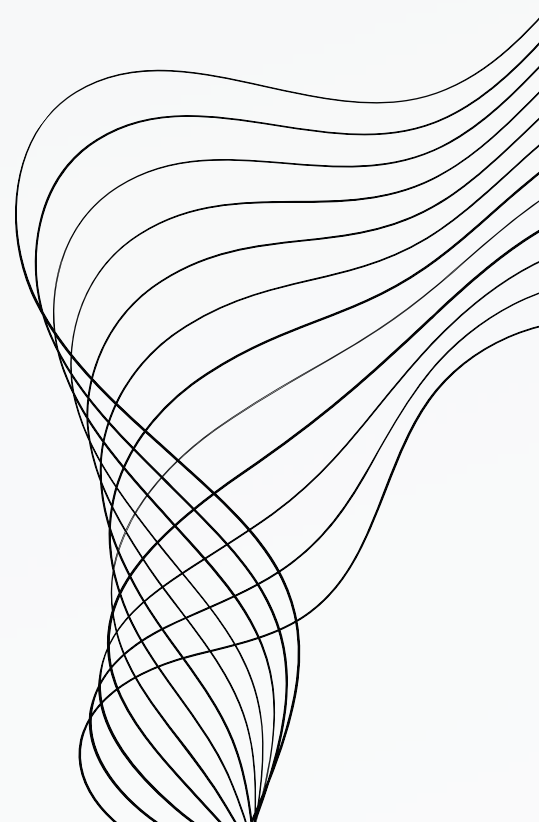

**ОЦІНКА ДОКАЗІВ,
ОТРИМАНИХ У РЕЗУЛЬТАТІ
ПРОВЕДЕННЯ НСРД**

Пункт 5.6 Інструкції:

МНІ (матеріальні носії інформації) щодо організації негласних слідчих (розшукових) дій (постанови, клопотання, ухвали, доручення), результати проведення цих дій (протоколи та додатки до них), а також відповідне службове листування (листи, доповідні, рапорти тощо) зберігаються в окремих номенклатурних справах...

СТАТТЯ 246 КПК. ПІДСТАВИ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

2. Негласні слідчі (розшукові) дії проводяться у випадках, якщо відомості про кримінальне правопорушення та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб. Негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені статтями 260 , 261 , 262 , 263 , 264 (в частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді), 267 , 269 , 269 -1, 270 , 271 , 272 , 274 цього Кодексу, проводяться виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів.

Стаття 264. Зняття інформації з електронних інформаційних систем

- 2. Не потребує дозволу слідчого судді здобуття відомостей з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем або утримувачем або не пов'язаний з подоланням системи логічного захисту.

Стаття 268. Установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу)

- 5. Не потребує дозволу слідчого судді установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу) за заявою його власника.

У всіх процесуальних рішеннях відображена кваліфікація за тяжким злочином, а у витягу з ЄРДР – нетяжким або середньої тяжкості

(© Постанова ВС від 12.11.2020, справа № 682/488/18; постанова ВС від 06.04.2023, справа № 161/10593/16-к)

Перекваліфікація на нетяжкий або середньої тяжкості злочин у день вчинення правопорушення
(© Постанова ВС від 07.06.2018, справа № 604/1071/14-к)

Умисно завищена кваліфікація, коли без проведення слідчих, розшукових дій можна перевірити наявність кваліфікуючої обставини (наприклад, відповідальне або особливо відповідальне становище для ч.ч. 3, 4 ст. 368 КК)

Перевірити наявність або відсутність кваліфікуючої ознаки, як і складу злочину в цілому можливо лише за результатом збирання доказів та їх оцінки під час досудового розслідування та судового розгляду, а не простим аналізом законодавства і даних, таких як займана посада, посадова інструкція, функціональні обов'язки, статут тощо (постанова Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 21 листопада 2022 року у справі №991/492/19).

© Постанова ВС від 10.10.2023, справа № 185/3086/16-к

...на момент прийняття вказаних процесуальних рішень у органу досудового розслідування та у слідчого судді апеляційного суду Тернопільської області не було даних, які б давали можливість стверджувати, що ОСОБА_7 не є службовою особою, оскільки наказ про призначення на посаду, посадова інструкція чи інший документ, що міг стверджувати цей факт, не перебував у розпорядженні слідства і будь-які дії спрямовані на його отримання могли б завадити документуванню протиправної діяльності.

Таким чином, відомості до ЄРДР вносились за заявою про вимагання неправомірної вигоди за правовою кваліфікацією за ч. 3 ст. 368 КК України, а тому негласні слідчі (розшукові) дії проводились в межах кримінального провадження щодо тяжкого злочину.

© Постанова ВС від 01.04.2020, справа № 607/15414/17

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ПЕРШОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 15.10.2024 У СПРАВІ № 404/8115/20 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-3116КМ24)

Зацікавленість особи у вчиненні щодо неї або ж на її користь певних незаконних дій не може вказувати на вимагання у неї неправомірної вигоди.

Тобто кваліфікуюча ознака вимагання у службових кримінальних правопорушеннях насамперед характеризується тим, що надавач неправомірної вигоди розуміє, що надає її за незаконні рішення, дії чи бездіяльність. У протилежному ж випадку вимагання виключається.

Відповідно до п. 5 примітки до ст. 354 КК у ст. 368 КК під вимаганням неправомірної вигоди слід розуміти вимогу щодо надання неправомірної вигоди з погрозою вчинення дій або бездіяльності з використанням свого становища, наданих повноважень, влади, службового становища стосовно особи, яка надає неправомірну вигоду, або умисне створення умов, за яких особа вимушена надати неправомірну вигоду з метою запобігання шкідливим наслідкам щодо своїх прав і законних інтересів.

Під час вирішення питання про можливість використання результатів НСРД у кримінальному провадженні про кримінальні правопорушення, які не є тяжкими чи особливо тяжкими, Верховний Суд орієнтує судову практику на таке: якщо на момент проведення НСРД існували достатні підстави для обґрунтованого припущення щодо вчинення особою діяння, яке кваліфікується відповідно до закону про кримінальну відповідальність як тяжкий або особливо тяжкий злочин, а в ході проведення подальшого досудового розслідування кваліфікацію було змінено на таку, що передбачає відповідальність за нетяжкий злочин або проступок, то фактичні дані, отримані в результаті проведення НСРД, можуть бути доказами в цьому кримінальному провадженні. Якщо ж на момент проведення НСРД вказані підстави для кваліфікації діяння як тяжкого не існували (тобто кваліфікація була помилковою або свідомо «завищеною»), отримані в їх результаті фактичні дані не можуть бути визнані доказами.

© Постанова ВС від 16.02.2022, справа № 758/5719/16-к

СТАТТЯ 257 КПК. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ В ІНШИХ ЦІЛЯХ АБО ПЕРЕДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

1. Якщо в результаті проведення негласної слідчої (розшукової) дії виявлено ознаки кримінального правопорушення, яке не розслідується у даному кримінальному провадженні, то отримана інформація може бути використана в іншому кримінальному провадженні тільки на підставі ухвали слідчого судді, яка постановляється за клопотанням прокурора.

Слідчий суддя розглядає клопотання згідно з вимогами статей 247 та 248 цього Кодексу і відмовляє у його задоволенні, якщо прокурор, крім іншого, не доведе законність отримання інформації та наявність достатніх підстав вважати, що вона свідчить про виявлення ознак кримінального правопорушення.

2. Передання інформації, одержаної внаслідок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, здійснюється тільки через прокурора.

**виявлено нове кримінальне
правопорушення, вчинене тією ж особою**

**виявлено повторне кримінальне
правопорушення, вчинене тією ж особою**

**виявлено нового співучасника одного
кримінального правопорушення**

**виявлено нове кримінальне
правопорушення, вчинене раніше не
відомою особою**

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ НСРД У ІНШОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

ЗАПИТ (ВИМОГА У
ПОРЯДКУ
СТ. 93 КПК)

ТИМЧАСОВИЙ
ДОСТУП ДО
РЕЧЕЙ ТА
ДОКУМЕНТІВ

клопотання, ухвали,
постанови, доручення

УХВАЛА СЛІДЧОГО
СУДДІ, ПОСТАНОВЛЕНА
ЗА КЛОПОТАННЯМ
ПРОКУРОРА У
ПОРЯДКУ СТ. 257 КПК

ПОСТАНОВА ПРОКУРОРА ПРО
ВИДІЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ,
ВИНЕСЕНА ВІДПОВІДНО ДО
СТ. 217 КПК

протоколи НСРД з
додатками

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ДРУГОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 14.10.2024 У СПРАВІ № 698/1151/15-К (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-5763 КМ 18)

Так, суд належним чином перевірів допустимість як доказів матеріалів за результатами аудіо-, відео контролю ОСОБА_7 з точки зору дотримання при їх одержанні та використанні вимог ст. 257 КПК України.

З`ясувавши, що зазначені докази отримані за результатами негласних слідчих (розшукових) дій, дозвіл на проведення яких надано щодо іншої особи, а у матеріалах кримінального провадження щодо ОСОБА_6 відсутня відповідна ухвала слідчого судді про використання результатів вказаних негласних слідчих дій у іншому кримінальному провадженні, як того вимагає ч. 1 ст. 257 КПК України, то всі докази, здобуті внаслідок проведених негласних слідчих (розшукових) дій відносно іншої особи, а саме ОСОБА_7, суд правильно визнав недопустимими.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ПЕРШОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 14.10.2024 У СПРАВАХ № 203/94/18, 991/2/23 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-1298 КМ 18)

За своєю суттю ст. 257 КПК є релевантною, зокрема, у тих випадках, коли правоохоронним органом було задокументовано інше (нововиявлене) кримінальне правопорушення, вчинене особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, або ж виявлено факт вчинення кримінального правопорушення особою, іншою, ніж та, стосовно якої проводилися НСРД.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ДРУГОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 14.10.2024 У СПРАВІ № 751/602/18 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-2078КМ20)

З огляду на те, що постановою про виділення матеріалів досудового розслідування від 25 січня 2018 року з матеріалів кримінального провадження № 420172700000000271 виділено матеріали досудового розслідування, у тому числі докази, отримані в результаті НС(Р)Д у кримінальне провадження №42018270000000017, а у результаті проведення НС(Р)Д виявлено ознаки кримінального правопорушення, яке розслідується у даному кримінальному провадженні, тому суд відповідно до вимог ст. 257 КПК дійшов висновку, що використання цих матеріалів у кримінальному провадженні №42018270000000017 не потребує отримання ухвал слідчого судді та правильно визнав вказані докази допустимими.

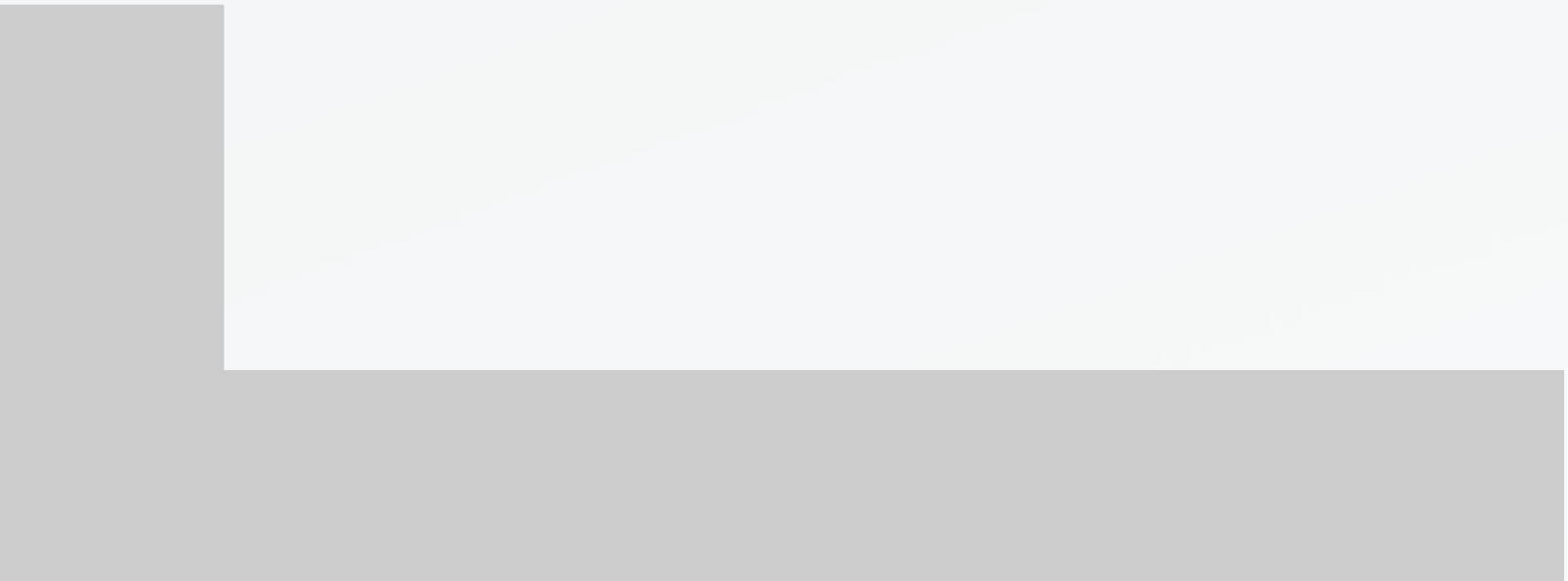
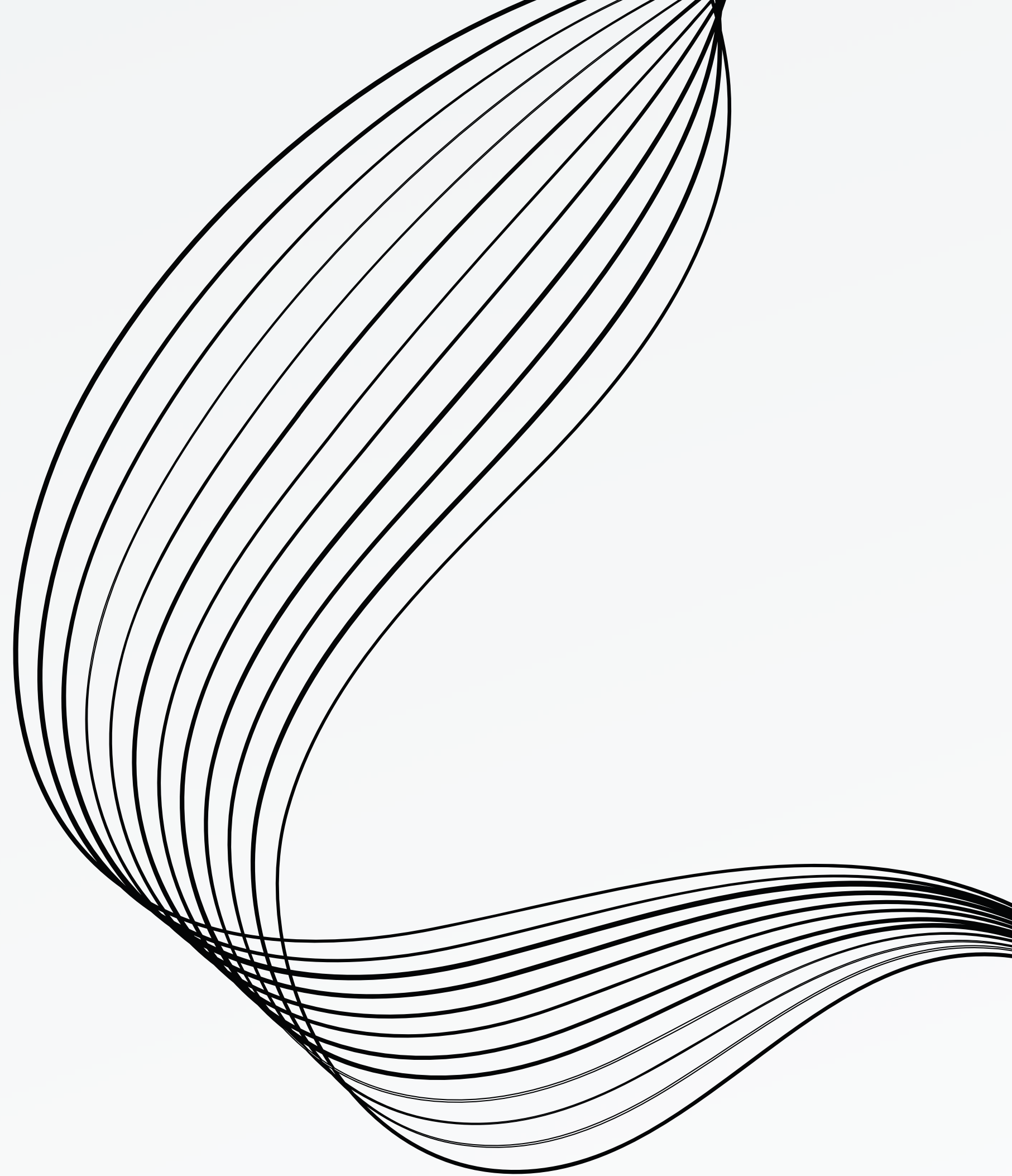
ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ТРЕТЬОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 14.10.2024 У СПРАВІ № 712/48/15-К (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-1872КМ18)

Так, апеляційний суд визнав недопустимими докази, отримані в результаті проведення НСРД, де вмотивував своє рішення тим, що дозволи на їх проведення були надані в межах кримінального провадження №12014000000000153, зареєстрованого за заявою ОСОБА_21, а орган досудового розслідування не звертався до слідчого судді з клопотанням про використання отриманої інформації в іншому кримінальному провадженні №12014000000000185 та, відповідно, слідчий суддя такого рішення не приймав, що суперечить вимогам ч. 1 ст. 257 КПК.

Однак цей висновок апеляційного суду спростовується матеріалами кримінального провадження, а тому є безпідставним.

Постановою прокурора від 22 квітня 2014 року об'єднано матеріали досудових розслідувань, унесених до ЄРДР за №12014000000000153 від 25 березня 2014 року та № 12014000000000185 від 16 квітня 2014 року, в одне провадження, якому присвоєно №12014000000000153

**ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!**

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВС ВІД 16.10.2019 У СПРАВІ № 640/6847/15-К (ПРОВАДЖЕННЯ № 13-43КС19)

Велика Палата Верховного Суду звертає увагу на те, що процесуальні документи про надання дозволу на проведення НСРД не є самостійним доказом у кримінальному провадженні. Відповідно до статті 84 КПК України доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому КПК України порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню, а процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів.

Процесуальні ж документи, які стали підставою для проведення НСРД, не є документами у розумінні частини другої статті 99 КПК України, оскільки не містять зафіксованих та зібраних оперативними підрозділами фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб або групи осіб...

Висновок про застосування норми права:

1. Якщо сторона обвинувачення під час досудового розслідування своєчасно вжила всі необхідні та залежні від неї заходи, спрямовані на розсекречення процесуальних документів, які стали підставою для проведення НСРД, однак такі документи не були розсекречені з причин, що не залежали від волі і процесуальної поведінки прокурора, то суд не може автоматично визнавати протоколи НСРД недопустимими доказами з мотивів невідкриття процесуальних документів, якими санкціоноване їх проведення.

2. Процесуальні документи, які стали підставою для проведення НСРД (ухвали, постанови, клопотання) та які на стадії досудового розслідування не було відкрито стороні захисту в порядку, передбаченому статтею 290 КПК України з тієї причини, що їх не було у розпорядженні сторони обвинувачення (процесуальні документи не були розсекречені на момент відкриття стороною обвинувачення матеріалів кримінального провадження), можуть бути відкриті іншій стороні під час розгляду справи у суді за умови своєчасного вжиття прокурором всіх необхідних заходів для їх отримання.

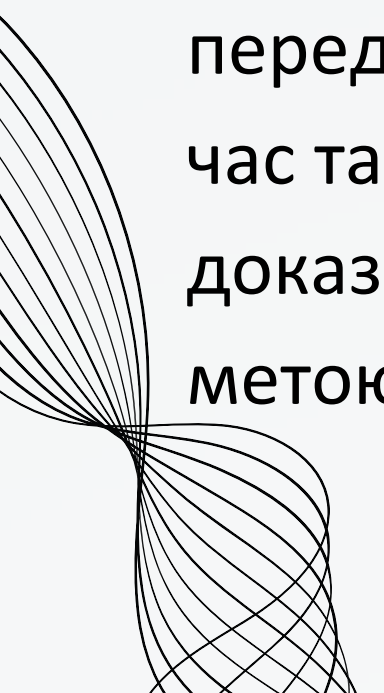
3. Якщо сторона обвинувачення не вжила необхідних та своєчасних заходів, що спрямовані на розсекречення процесуальних документів, які стали процесуальною підставою для проведення НСРД і яких немає в її розпорядженні, то в такому випадку має місце порушення норм статті 290 КПК України.

4. Якщо у ході розгляду кримінального провадження у суді було задоволене повторне клопотання прокурора про розсекречення процесуальних документів, які стали підставою для проведення НСРД, і розсекречено їх, то відповідні процесуальні документи як такі, що отримані стороною обвинувачення після передачі справи в суд, повинні бути відкриті згідно з частиною одинадцятою статті 290 КПК України.

5. Якщо процесуальні документи, які стали підставою для проведення НСРД, розсекречені під час судового розгляду, і сторона захисту у змагальному процесі могла довести перед судом свої аргументи щодо допустимості доказів, отриманих у результаті НСРД, в сукупності з оцінкою правової підстави для їх проведення, то суд повинен оцінити отримані докази та вирішити питання про їх допустимість.

6. У випадку розкриття процесуальних документів, які стали підставою для проведення НСРД після передачі кримінального провадження до суду, суд зобов'язаний забезпечити стороні захисту достатній час та реальну можливість для доведення перед судом своєї позиції щодо належності та допустимості доказів, отриманих в результаті НСРД в комплексі із процесуальною підставою для проведення НСРД з метою реалізації принципу змагальності.

СТАТТЯ 252 КПК. ФІКСАЦІЯ ХОДУ І РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

1. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій повинна відповідати загальним правилам фіксації кримінального провадження, передбаченим цим Кодексом. За результатами проведення негласної слідчої (розшукової) дії складається протокол, до якого в разі необхідності долучаються додатки. Відомості про осіб, які проводили негласні слідчі (розшукові) дії або були залучені до їх проведення, у разі здійснення щодо них заходів безпеки можуть зазначатися із забезпеченням конфіденційності даних про таких осіб у порядку, визначеному законодавством.

2. Проведення негласних слідчих (розшукових) дій може фіксуватися за допомогою технічних та інших засобів.

3. Протоколи про проведення негласних слідчих (розшукових) дій з додатками не пізніше ніж через двадцять чотири години з моменту припинення зазначених негласних слідчих (розшукових) дій передаються прокурору.

ІНСТРУКЦІЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПРОВЕДЕННЯ НСРД...

4.1. Протокол про хід і результати проведеної негласної слідчої (розшукової) дії (або її етапів) складається слідчим, якщо вона проводиться за його безпосередньої участі, в інших випадках - уповноваженим працівником оперативного підрозділу, і повинен відповідати загальним правилам фіксації кримінального провадження.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ТРЕТЬОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 22.10.2021 У СПРАВІ № 487/5684/19 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-1569KM21)

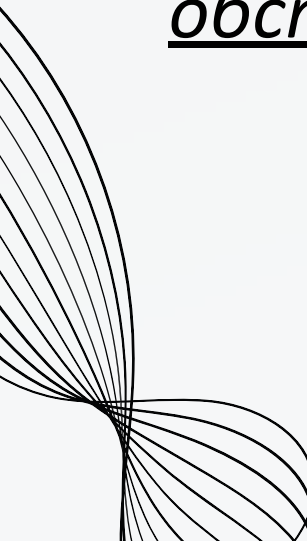
1) Щодо невідображення в протоколах ходу процесуальної дії.

Захист зазначив, що в протоколах за результатами НСРД не вказаний весь перебіг процесуальних дій, а відображені лише отримані під час НСРД результати. В протоколах не зазначено:

- 1) час коли слідчу дію розпочато та коли закінчено;
- 2) дату та час коли особа, яка залучена до конфіденційного співробітництва, прибула в приміщення відповідного оперативного підрозділу для участі в НСРД;
- 3) хто конкретно з оперативних працівників чи залучених спеціалістів встановлював на дану особу спеціальне аудіо-, відеоспостережне обладнання;
- 4) яке конкретно обладнання для аудіо-, відео- спостереження було встановлено на особу (не зазначено назву та технічні характеристики обладнання);
- 5) час, коли ця особа вийшла з приміщення оперативного підрозділу та маршрут її слідування для зустрічі з ОСОБА_8;
- 6) маршрут повернення особи після проведення НСРД до оперативного підрозділу;
- 7) співробітник оперативного підрозділу, який безпосередньо знімав обладнання для аудіо-, відеоспостереження з особи, залученої до конфіденційного співробітництва;
- 8) присутні при цих діях особи.

У цьому провадженні НСРД здійснювалось, зокрема, у виді аудіо-, відеоконтролю особи, за результатами чого отримані відповідні електронні файли. За результатами вивчення цих файлів оперуповноважений УСБУ в Одеській області ОСОБА_12 склав відповідні протоколи, зміст яких відповідає згаданим вище вимогам КПК. Щодо протоколу від 01.04.2019 року, складеного детективом, то в ньому також відображені фактичні дані щодо ходу процесуальної дії, що мають значення для кримінального провадження, та надають можливість зрозуміти перебіг її проведення. Відомості, які на думку захисту мають міститись у протоколі (прибуття ОСОБА_10 до уповноваженого органу для оснащення спеціальними технічними засобами, маршрут його руху до ОСОБА_8 та у зворотному напрямку), не впливають на факт одержання неправомірної вигоди та достовірність здобутих фактичних даних. Яке значення мають вищенаведені відомості та як вони можуть вплинути на обставини, що підлягають доказуванню у цьому провадженні, сторона захисту не пояснила.

ІНСТРУКЦІЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПРОВЕДЕННЯ НСРД...

4.7. До протоколу долучаються додашки, якими можуть бути: спеціально виготовлені копії, зразки об'єктів, речей і документів, письмові пояснення спеціалістів, які брали участь у проведенні відповідної дії, стенограма, аудіо-, відеозаписи, фототаблиці, схеми, зліпки, носії комп'ютерної інформації та інші матеріали, які пояснюють зміст протоколу.

4.7.1. Додашки до протоколу мають бути належним чином виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами осіб, які виконували негласну слідчу (розшукову) дію (ст. 105 КПК України).

4.8. Фіксація результатів негласної слідчої (розшукової) дії повинна здійснюватись таким чином, щоб завжди була можливість експертним шляхом встановити достовірність цих результатів.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ОБ'ЄДНАНОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 29.03.2021 У СПРАВІ № 554/5090/16-К (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-1878КМ20)

У частині 3 ст. 99 КПК законодавець визначив, що оригіналом документа є сам документ, а оригіналом електронного документа - ще і його відображення, якому надається таке ж значення як документу. При цьому відповідно до ч. 1 ст. 99 КПК документом є спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, у тому числі матеріали звукозапису та електронні носії інформації.

Ототожнення електронного доказу як засобу доказування та матеріального носія такого документа є безпідставним, оскільки характерною рисою електронного документа є відсутність жорсткої прив'язки до конкретного матеріального носія.

Один і той же електронний документ може існувати на різних носіях. Усі ідентичні за своїм змістом екземпляри електронного документа можуть розглядатися як оригінали та відрізнятися один від одного тільки часом і датою створення. Питання ідентифікації електронного документа як оригіналу можуть бути вирішені уповноваженою особою, яка його створила (за допомогою спеціальних програм порахувати контрольну суму файлу або каталогу з файлами - CRC-сума, hash-сума), або за наявності відповідних підстав шляхом проведення спеціальних досліджень.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ОБ'ЄДНАНОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 25.09.2023 У СПРАВІ № 208/2160/18 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-1868КМ22)

Об'єднана палата в постанові від 29 березня 2021 року (справа № 554/5090/16-к, провадження №51-1878кмо20), з огляду на те, що до державної таємниці належать відомості про номенклатуру, фактичну наявність спеціальних технічних засобів чи спеціальної техніки, призначених для здійснення та забезпечення оперативно-розшукової, контррозвідувальної чи розвідувальної діяльності, є державною таємницею і стосуються не тільки конкретного кримінального провадження, виходила з того, що їх розголошення без належних і обґрунтованих підстав загрожує національним інтересам та безпеці, поняття і ознаки яких визначені в Законі України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII «Про національну безпеку України».

Володіння зазначеними відомостями без належних на те підстав дає змогу зацікавленій стороні впливати на результати такої діяльності, що створює загрозу національним інтересам і безпеці. З цих підстав, обумовлених потребою зберігати таємні поліцейські методи розслідування злочинів, ст. 246 КПК передбачено обмеження обов'язку розкриття у кримінальному провадженні відомостей про факт та методи проведення НСРД.

Безпідставними також є доводи сторони захисту про те, що в протоколах НСРД не зазначено, кому саме слідчий доручив проведення відеофіксації слідчих дій.

СТАТТЯ 246 КПК. ФІКСАЦІЯ ХОДУ І РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

6. За рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи.

СТАТТЯ 256 КПК. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У ДОКАЗУВАННІ

2. Особи, які проводили негласні слідчі (розшукові) дії або були залучені до їх проведення, можуть бути допитані як свідки. Допит цих осіб може відбуватися із збереженням у таємниці відомостей про цих осіб та із застосуванням щодо них відповідних заходів безпеки, передбачених законом.

спеціаліст

співробітник
оперативно-
технічного
підрозділу

перекладач

конфідент

інша особа,
залучена до
проведення
НСРД

ІНСТРУКЦІЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПРОВЕДЕННЯ НСРД...

4.12. Спеціаліст, який бере участь у дослідженні матеріалів про результати проведення негласної слідчої (розшукової) дії і, таким чином, отримує доступ до державної таємниці (ст. 27 Закону України "Про державну таємницю"), повинен мати допуск до державної таємниці відповідної форми.

4.13. Як спеціаліст може бути запрошений співробітник (працівник) органу, якому слідчим доручено проведення негласної слідчої (розшукової) дії, що володіє спеціальними знаннями та навиками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації слідчому, прокурору в ході дослідження матеріалів про результати проведення негласної слідчої (розшукової) дії.

4.10. У разі здійснення заходів безпеки щодо співробітників оперативних підрозділів, які проводили негласні слідчі (розшукові) дії або залучались до їх проведення, відомості про цих осіб у протоколи зазначаються із забезпеченням конфіденційності в порядку, визначеному законодавством.

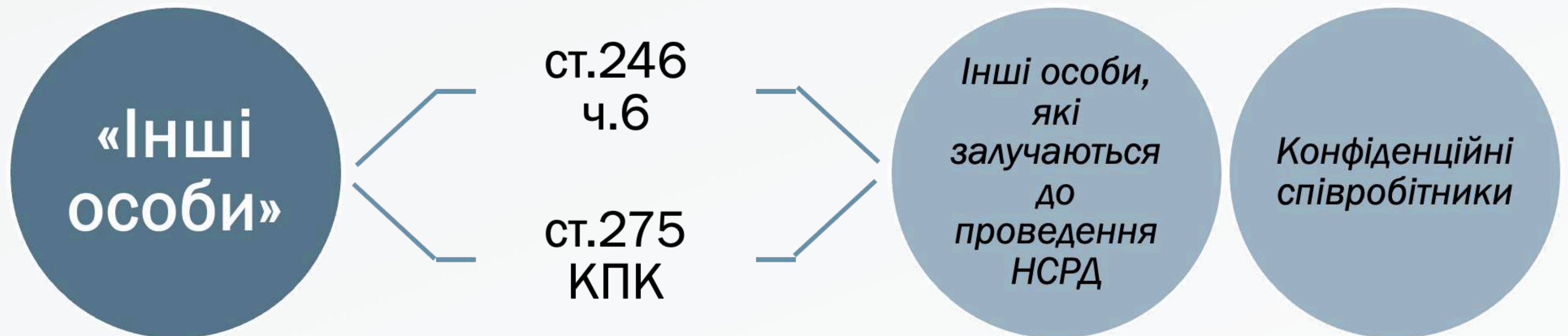

СТАТТЯ 275 КПК. ВИКОРИСТАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1. Під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій **слідчий** має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених цим Кодексом.

СТАТТЯ 246 КПК. ФІКСАЦІЯ ХОДУ І РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

6. За рішенням **слідчого чи прокурора** до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи.

ч. 6 ст. 246 КПК

Заява / згода особи
на добровільну
участь у проведенні
НСРД

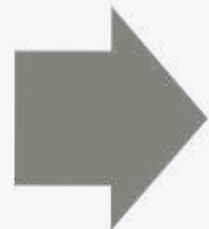
Протокол
роз'яснення прав та
обов'язків залученій
особі

Постанова слідчого /
прокурора про
залучення особи до
проведення НСРД

ст. 275 КПК

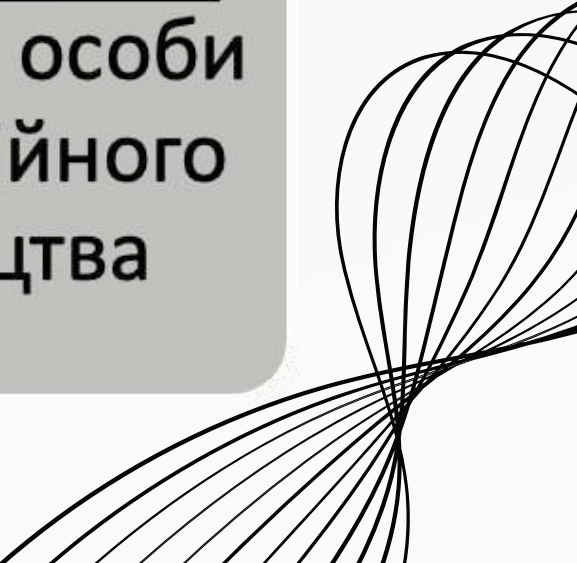
Заява / згода особи
на добровільне
залучення до
конфіденційного
співробітництва

Протокол
роз'яснення прав та
обов'язків залученій
особі

Постанова слідчого
про залучення особи
до конфіденційного
співробітництва

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ДРУГОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 24.09.2020 У СПРАВІ № 738/689/19 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-1621КМ20)

Що стосується доводів про необхідність отримання письмової згоди закупника на участь у процесуальній дії, то вони є безпідставними з урахуванням того, що сам факт участі ОСОБА_8 у проведенні оперативної закупки, який він підтвердив у суді, свідчить про його добровільну згоду на участь у проведенні оперативно-розшукової діяльності.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ТРЕТЬОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 12.05.2021 У СПРАВІ № 750/10362/17 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-5319КМ20)

Висновок суду першої інстанції про те, що виключно слідчий має право залучати осіб в рамках конфіденційного співробітництва, не відповідає загальному положенню про негласні слідчі (розшукові) дії, визначеному в частині 6 статті 246 КПК, згідно з яким за рішенням слідчого чи прокурора до проведення НСРД можуть залучатися також інші особи.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ТРЕТЬОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 10.08.2022 У СПРАВІ № 688/1415/19 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-1230КМ22)

Постановою прокурора про контроль за вчиненням злочину від 29 березня 2019 року ОСОБА_9 залучено до проведення НСРД, оскільки саме йому ОСОБА_6 висловив вимогу надати неправомірну вимогу, у зв'язку з чим саме ОСОБА_9 міг виконати відповідні домовленості щодо передачі неправомірної вигоди обвинуваченому. Таким чином, залучення ОСОБА_9 прокурором до участі під час проведення контролю за вчиненням злочину було зумовлено об'єктивними обставинами та відповідає положенням ч. 6ст. 246 КПК.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ТРЕТЬОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 14.12.2022 У СПРАВІ № 754/10882/17 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-1223КМ22)

...апеляційний суд у своєму рішенні правильно зазначив, що КПК України не містить вимоги щодо окремого оформлення у формі постанови рішення про залучення особи до участі в НСРД, тому відсутність у матеріалах кримінального провадження рішення про відповідне залучення із зазначенням відповідних даних про особу, яка залучала ОСОБА_26 до конфіденційного співробітництва, не свідчить про наявність таких порушень КПК України, які б могли призвести до ухвалення незаконного та/або необґрунтованого рішення.

Разом з тим апеляційний суд слушно зазначив, що кримінальний процесуальний закон не забороняє стороні обвинувачення отримувати згоду на залучення до конфіденційного співробітництва та участь в інших НСРД, а також роз'яснювати заборону провокувати особу на вчинення злочину в день, що передує даті прийняття рішення про проведення контролю за вчиненням злочину чи ухвалення слідчим суддею рішення про дозвіл на проведення НСРД.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ОБ'ЄДНАНОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 25.09.2023 У СПРАВІ № 208/2160/18 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-1868КМ22)

Окремої постанови про залучення ОСОБА_12 до конфіденційного співробітництва матеріали справи не містять. Разом із тим об'єднана палата враховує, що рішення про застосування заходів безпеки, які містять справжні анкетні дані особи, котра дала згоду на конфіденційне співробітництво і до якої застосовано заходи безпеки, відповідно до вимог ч. 1 ст. 252 КПК та п. «а» ст. 15 Закону України від 23 грудня 1993 року № 3782-XII «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» є державною таємницею і до матеріалів кримінального провадження не приєднуються, а зберігаються окремо в органі, у провадженні якого перебуває кримінальне провадження. Згідно з ч. 3 ст. 317 КПК матеріали про застосування заходів безпеки стосовно осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, для ознайомлення не надаються.

ЗАКОН УКРАЇНИ

“ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОСІБ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ”

Стаття 15. Забезпечення конфіденційності даних про особу

Нерозголошення відомостей про осіб, взятих під захист, може здійснюватися шляхом:

а) обмеження відомостей про особу в матеріалах перевірки (заявах, поясненнях тощо), а також протоколах слідчих дій та інших матеріалах кримінального провадження, заміни прізвища, імені, по батькові в цих документах псевдонімами за постановою органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, слідчого, дізнавача, прокурора або за ухвалою слідчого судді, суду про зміну анкетних даних. Ці постанови (ухвали) до матеріалів справи не приєднуються, а зберігаються окремо в органі, у провадженні якого знаходиться кримінальне провадження;

б) проведення упізнання особи поза візуальним та аудіоспостереженням того, кого впізнають, з дотриманням вимог кримінального процесуального законодавства;

в) неоголошення будь-яким способом дійсних анкетних даних про осіб, які взяті під захист і підлягають виклику в судове засідання;

г) виклику до суду цієї особи виключно через орган, який здійснює заходи безпеки;

д) накладення тимчасової заборони на видачу відомостей про особу, взяту під захист, адресними бюро, паспортними службами, підрозділами державтоінспекції, довідковими службами АТС та іншими державними інформаційно-довідковими службами.

два різних поняття
(два окремих процесуальних рішення)

Використання конфіденційного співробітництва

Ст. 275 КПК

допоміжний засіб проведення НСРД

Забезпечення конфіденційності відомостей про особу

Ст. 15 ЗУ «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»

захід забезпечення безпеки

Контрольована поставка

Контрольована закупка

Оперативна закупка

Спеціальний слідчий експеримент

Імітування обстановки злочину

Пункт 1.12.4 Інструкції. Спеціальний слідчий експеримент полягає у створенні слідчим та оперативним підрозділом відповідних умов в обстановці, максимально наближеній до реальної, з метою перевірки дійсних намірів певної особи, у діях якої вбачаються ознаки тяжкого чи особливо тяжкого злочину, спостереження за її поведінкою та прийняттям нею рішень щодо вчинення злочину.

1.12.5. Імітування обстановки злочину полягає в діях слідчого, уповноваженої особи, з використанням імітаційних засобів, які створюють у оточуючих уяву про вчинення реального злочину, з метою його запобігання та викриття відомої чи невідомої особи (осіб), яка планувала чи замовляла його вчинення.

КОНТРОЛЬ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ

Спеціальний слідчий експеримент

злочин реально відбувається, вчиняється

використання справжніх та несправжніх імітаційних засобів

Імітування обстановки злочину

вчиненню злочину (настанню наслідків злочину) необхідно запобігти

залучення конфіденційних співробітників та інших осіб

перевірка справжніх намірів суб'єкта злочину

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ПЕРШОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 14.10.2024 У СПРАВІ № 303/1425/18 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-4852КМ18)

Сторона захисту вважає, що прокурором було неправильно визначено форму контролю за вчиненням злочину, а саме - замість спеціального слідчого експерименту було зазначено імітування обстановки злочину.

На переконання колегії суддів, наведені аргументи є невмотивованими.

...Однак із дослідженого судами попередніх інстанцій протоколу про результати контролю за вчиненням злочину від 02 січня 2018 року убачається, що оперативними працівниками було зафіксовано факт триразового вручення ОСОБА_10 грошових коштів, які він передавав ОСОБА_9, який, в свою чергу, 11 вересня 2017 року передав ОСОБА_7 2000 грн за прийняття рішення на користь заявника.

З огляду на викладене, хоча прокурором і неправильно визначено назву різновиду НСРД - контроль за вчиненням злочину у виді імітування обстановки злочину, однак у самій постанові було надано обсяг повноважень саме на проведення спеціального слідчого експерименту, який відповідно до змісту протоколу за результатом проведення НСРД фактично був проведений у рамках доручення прокурора.

Схожу правову позицію вже було висловлено ККС ВС у постанові від 27 квітня 2023 року у справі

№ 754/8343/16-к.

СТАТТЯ 271 КПК. КОНТРОЛЬ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ

4. Про результати контролю за вчиненням злочину складається протокол, до якого додаються речі і документи, отримані під час проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії. Якщо контроль за вчиненням злочину закінчується відкритим фіксуванням, про це складається протокол у присутності такої особи.

ІНСТРУКЦІЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПРОВЕДЕННЯ НСРД...

4.7. До протоколу долучаються додатки, якими можуть бути: спеціально виготовлені копії, зразки об'єктів, речей і документів, письмові пояснення спеціалістів, які брали участь у проведенні відповідної дії, стенограма, аудіо-, відеозаписи, фототаблиці, схеми, зліпки, носії комп'ютерної інформації та інші матеріали, які пояснюють зміст протоколу.

4.7.1. Додатки до протоколу мають бути належним чином виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами осіб, які виконували негласну слідчу (розшукову) дію (ст. 105 КПК України).

**додаток до
протоколу контролю**

**Заява про
добровільну
видачу**

**Протокол
огляду
заявника**

**Протокол
огляду місця
події**

**Протокол
огляду речі**

тощо

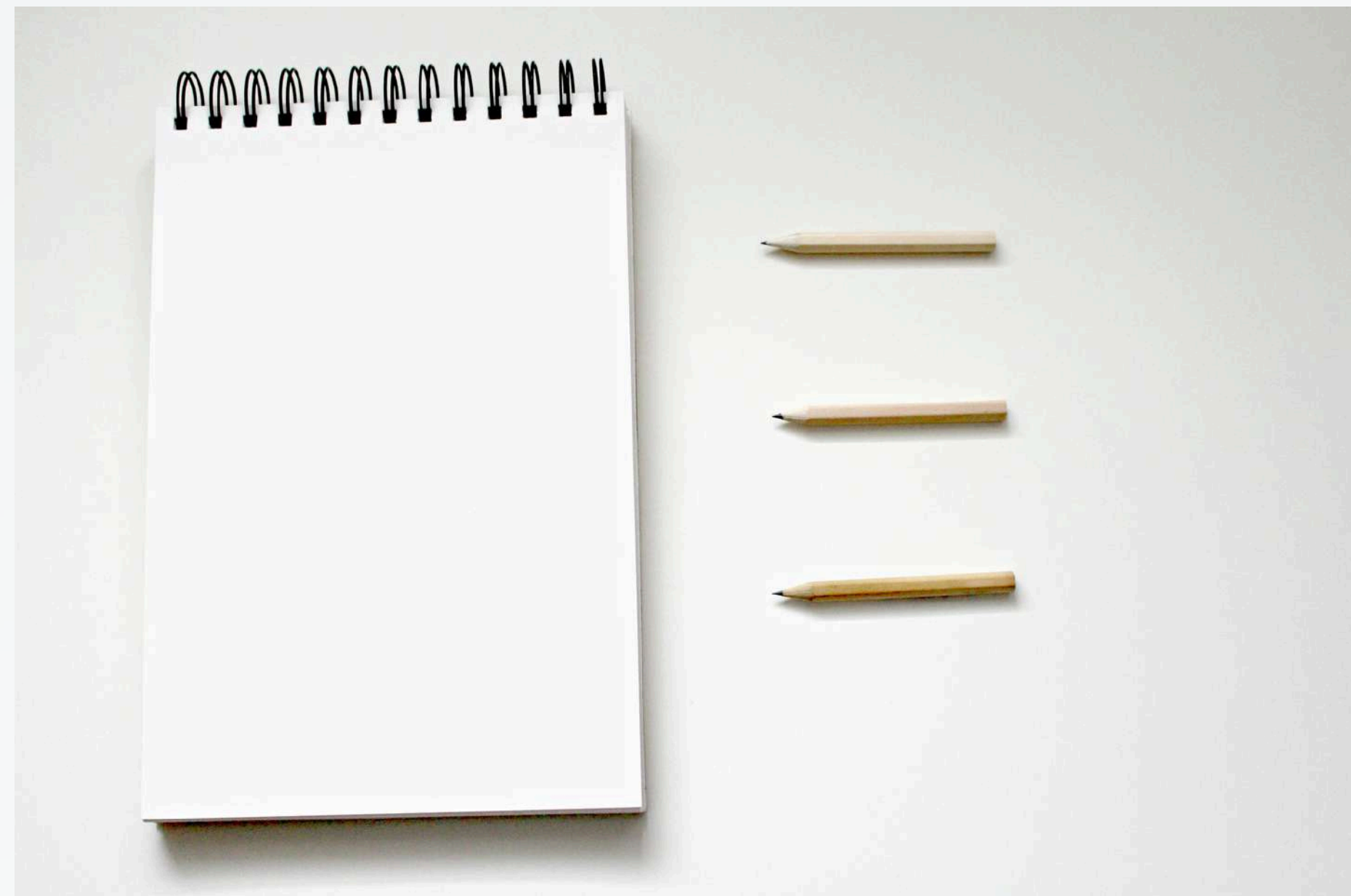

*чи має бути таємним додаток до
таємного протоколу?*

Протокол огляду

Протокол огляду і
вручення

Протокол огляду,
помітки і вручення

*не є додатком до протоколу
контролю за вчиненням злочину*

**ЗАСОБИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ НСРД
(ст.273 КПК)**

несправжні

справжні

**несправжні
(імітаційні)
засоби (ст.273)**

**спеціальні
імітаційні
засоби (ст.271)**

**спеціальні
несправжні
(імітаційні)
засоби (ст.272)**

**заздалегідь
ідентифіковані
(помічені)
(ст.273)**

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ПЕРШОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 28.03.2024 У СПРАВІ № 397/430/20 ПРОВАДЖЕННЯ № 51-2289КМ22

49. Спростовуючи доводи сторони захисту про недопустимість як доказу протоколу про результати аудіо-, відеоконтролю стосовно ОСОБА_8 від 05 вересня 2019 року (12:20-13:00), а також протоколу про результати НСРД - контролю за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту від 05 вересня 2019 року, суд апеляційної інстанції зазначив, що дані зазначених протоколів, а також дані відеозаписів, зафіксованих на оптичних дисках № 215т/19 і № 216т/19, свідчать про те, що зустріч ОСОБА_8 та ОСОБА_6 закінчилася 29 серпня 2019 року о 17:22, а отже, фактичне закінчення проведення спеціального слідчого експерименту відбулося саме в цей час.

50. За даними протоколу ОСОБА_6 було затримано 29 серпня 2019 року о 17:30 на початку іншої процесуальної дії - обшуку автомобіля, у ході якої було вилучено неправомірну вигоду, одержану ОСОБА_6 під час спеціального слідчого експерименту, який на той час було завершено.

51. Таким чином, зазначив апеляційний суд, контроль за вчиненням злочину не було завершено у формі відкритого фіксування, а тому складання протоколу не в присутності ОСОБА_6 не суперечить нормам КПК, не містить ознак істотного порушення кримінального процесуального закону і не ставить під сумнів результати досудового розслідування.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ВС ВІД 22.02.2024 У СПРАВІ № 688/3517/16-К (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-5411КМ23)

З матеріалів провадження вбачається, що на виконання постанови прокурора про проведення НСРД - контролю за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту свідку ОСОБА_8 17 та 23 грудня 2015 року детективом ОСОБА_14 було вручено заздалегідь ідентифіковані (помічені) грошові кошти, про що складено відповідні протоколи.

Саме ці грошові кошти, які були ідентифіковані та вручені ОСОБА_8, із відповідними номерами та серіями, виявлено та вилучено під час обшуку у ОСОБА_6 (200 доларів США) та ОСОБА_10 (1100 доларів США).

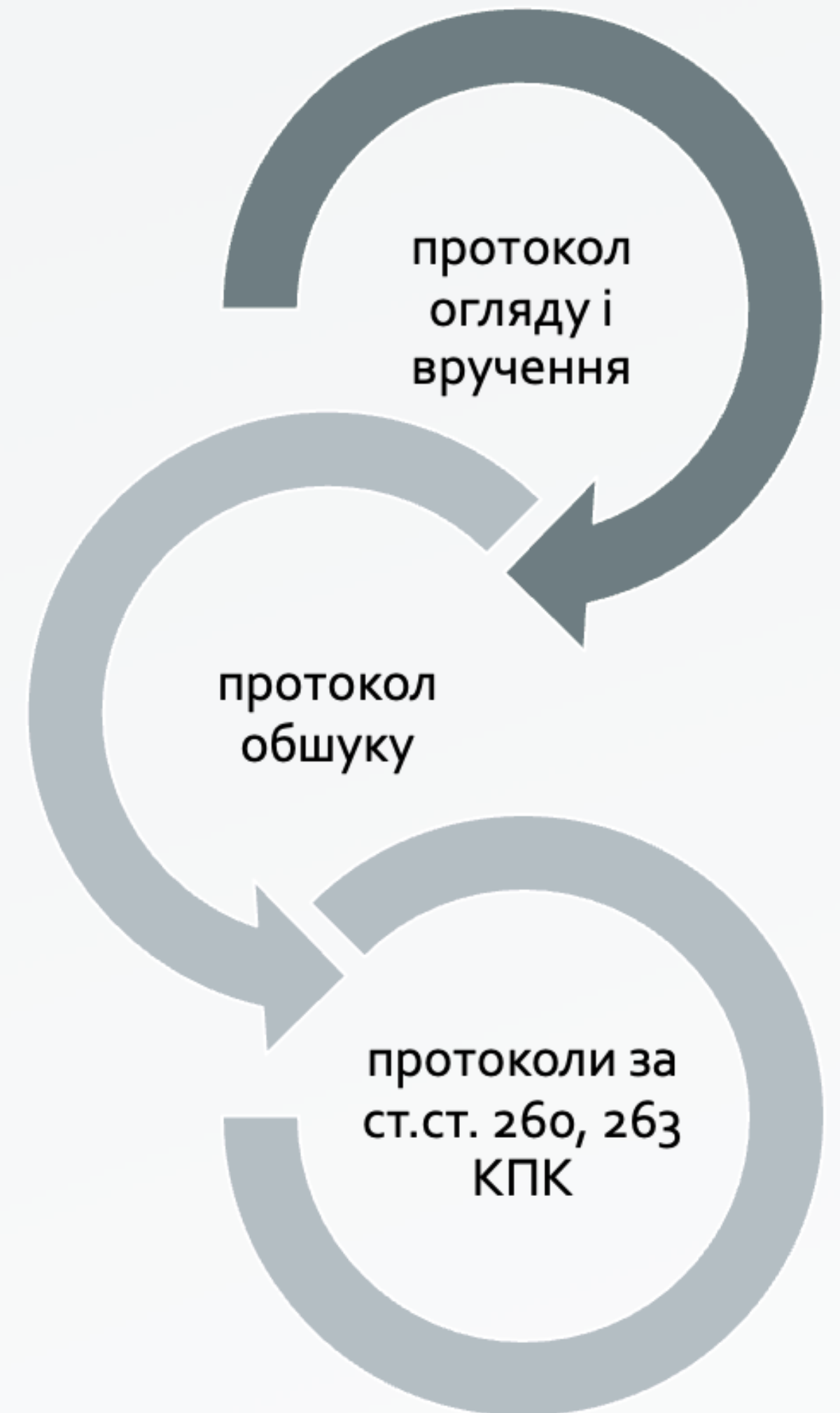
Одночасно із проведенням контролю за вчиненням злочину стороною обвинувачення проводилися аудіо-, відеоконтроль особи та зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.

Суд першої інстанції, дослідивши протоколи огляду предметів (грошових коштів) з додатками від 17 та 23 грудня 2015 року, протоколи обшуків у ОСОБА_6 та ОСОБА_10 від 24 грудня 2015 року, протоколи за результатами проведення НСРД (аудіо-, відеоконтролю особи та зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж) від 30 грудня 2015 року, визнав їх належними та допустимими доказами.

З огляду на наявність у матеріалах провадження вищевказаних протоколів суд першої інстанції дійшов обґрунтованого висновку про те, що відсутність окремого протоколу про хід та результати НСРД - контролю за вчиненням злочину не є порушенням вимог статей 104, 252 і п.4 ст.271 КПК України.

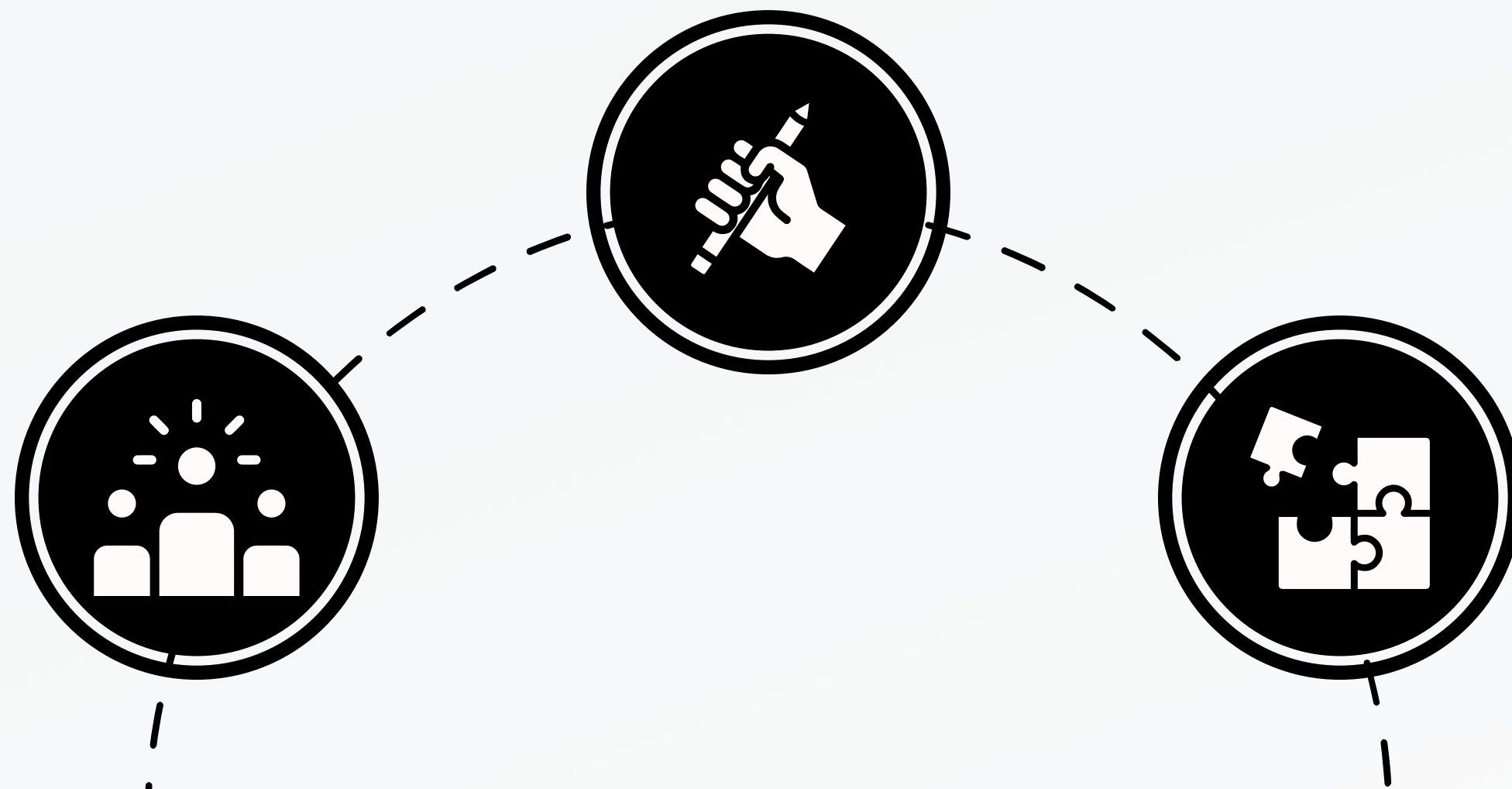
Крім того, захисник у касаційній скарзі не зазначив, яким чином відсутність відомостей, які б мали міститися в окремому протоколі про результати контролю за вчиненням злочину, могли вплинути на доведеність факту одержання неправомірної вигоди та достовірність здобутих фактичних даних.

Таким чином, висновок суду першої інстанції про те, що відсутність окремого протоколу про хід та результати НСРД - контролю за вчиненням злочину у цьому провадженні не призвела до істотного порушення вимог КПК України, прав та інтересів обвинувачених, є правильним.

СТАТТЯ 271 КПК. КОНТРОЛЬ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ

3. Під час підготовки та проведення заходів з контролю за вчиненням злочину забороняється провокувати (підбурювати) особу на вчинення цього злочину з метою його подальшого викриття, допомагаючи особі вчинити злочин, який вона би не вчинила, якби слідчий цьому не сприяв, або з цією самою метою впливати на її поведінку насильством, погрозами, шантажем. Здобуті в такий спосіб речі і документи не можуть бути використані у кримінальному провадженні.

КРИТЕРІЇ (НЕ)ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПРОВОКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ

Змістовний та
процесуальний
критерії для
перевірки
провокації злочину

Активна (провокуюча)
поведінка конфідента
/ залученої до
проведення НСРД
особи

Органи досудового
розслідування
розпочали
документування
злочину ще до
початку його
вчинення

Характеристика
конфідента /
залученої до
проведення НСРД
особи

Непряма
провокація

ЗМІСТОВНИЙ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КРИТЕРІЇ

 Для відмежування провокації від допустимої поведінки правоохоронних органів Європейський суд з прав людини виробив ряд критеріїв, такі як: а) змістовний критерій, б) процесуальний критерій.

Під змістовним критерієм розуміється наявність / відсутність суттєвих змістовних ознак, притаманних провокації правоохоронних органів, а під процесуальним наявність у суду можливості перевірити відомості про ймовірну провокацію під час судового засідання з дотриманням принципів змагальності та рівності сторін.

© Постанова ВС від 17.08.2022, справа № 751/5750/19

 Згідно з рекомендаціями Європейського суду з прав людини з метою перевірки дотримання права на справедливий судовий розгляд у випадку використання таємних агентів Суд насамперед перевіряє, чи влаштовувались *пастки* (те, що зазвичай називається «матеріальним критерієм провокації»), і якщо так, то чи міг заявник у національному суді скористатися цим для свого захисту («процесуальний критерій провокації»; пункти 37, 51 рішення у справі «Баннікова проти Росії» від 04 листопада 2010 року, заява №18757/06).

© Постанова ВС від 07.07.2021, справа № 752/4292/16-к

 ...правило «не було б скоєно, якби не було спровоковано», сформульоване ЄСПЛ у рішеннях «Худобін проти Російської Федерації», «Тейшейро де Кастро проти Португалії» та інших...

© Постанова ВС від 06.03.2018, справа № 727/6661/15-к;

постанова ВС від 22.08.2029, справа № 629/4448/17

СПОСТЕРЕЖНА (ПАСИВНА) ЧИ АКТИВНА (ПРОВОКУЮЧИ) ПОВЕДІНКА КОНФІДЕНТА

Суд визначає пастку як ситуацію, коли задіяні агенти працівники органів правопорядку або особи, що діють на їх прохання не обмежуються суто пасивними спостереженнями протиправної діяльності, а здійснюють на особу, закотрою стежать, певний вплив, провокуючи її скоїти правопорушення, яке би вона віншому випадку не вчинила, з метою зафіксувати його, тобто отримати доказ і розпочати кримінальне переслідування (пункт 55 рішення у справі «Раманаускас проти Литви» від 05 лютого 2008 року, заява № 74420/01).

© Постанова ВС від 07.07.2021, справа № 752/4292/16-к

При визначенні того, чи обмежилися співробітники правоохоронних органів переважно пасивним установленням обставин можливого вчинення злочину, ЄСПЛ розглядає два фактори: а) наявність підстав для проведення відповідних заходів тобто конкретних і достатніх фактичних даних, що вказують на можливе вчинення особою злочину та б) роль співробітників правоохоронних органів у вчиненні злочину. Тут ЄСПЛ розглядає момент початку здійснення ними відповідного заходу, щоб визначити, чи «приєдналися» вони до злочину, який особа вже почала вчиняти без будь-якої участі з їхнього боку (див. рішення у справах «Тейксейра де Кастро проти Португалії» від 9 червня 1998 року, «Барк Хун проти Туреччини» від 15 грудня 2009 року, «Худобін проти Росії» від 26 жовтня 2006 року).

© Постанова ВС від 04.02.2022, справа № 311/1110/18

ОЦІНКА СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, НА ЯКІЙ ПРАВООХОРОНЦІ ПОЧАЛИ ВЕСТИ АКТИВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ІЗ ЙОГО ДОКУМЕНТУВАННЯ

...органи досудового розслідування вступили у справу не на стадії підготовки чи вчинення даного злочину обвинуваченим, а до початку вчинення інкримінованих йому діянь, фактично ініціювавши їх, а отже в діях двох конфідентів, супроводжуваних правоохоронцями під час проведення НСРД, вбачається провокація злочину...

© Постанова ВС від 12.02.2020, справа № 485/1576/16-к

ХАРАКТЕРИСТИКА КОНФІДЕНТА

залежність конфідента від правоохоронців

неприятні відносини конфідента із потенційним підозрюваним

безпідставне легендування конфідента (застосування заходу забезпечення безпеки - забезпечення конфіденційності відомостей про особу)

© Постанова ВС від 06.11.2019, справа № 748/3070/15-к

НЕПРЯМА ПРОВОКАЦІЯ

чи було передбачуваним для поліції, що особа, яка безпосередньо схиляється до скоєння злочину, буде контактувати з іншими особами для участі у злочині;

чи визначалася діяльність цих осіб також поведінкою поліцейських;

чи розглядалися ці особи національними судами як співучасники злочину.

Сумніви щодо законності проведення слідчої (розшукової) дії викликані також показаннями свідка ОСОБА_8, наданими ним у судовому засіданні, який був залучений до участі у оперативній закупці з метою придбання наркотичного засобу у ОСОБА_10, який у свою чергу через відсутність товару запропонував свідку придбати наркотичний засіб у його знайомого, ним виявився ОСОБА_6. Після чого ОСОБА_8, зателефонувавши до ОСОБА_6, домовився з ним про зустріч та придбав товар.

Вищевикладене, а також відсутність об'єктивних даних, які би свідчили про вчинення або готування до вчинення злочину, пов'язаного з обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин, ОСОБА_6 до моменту проведення оперативної закупки та встановлення факту ініціювання збуту особами, залученими до проведення оперативних закупок свідчать про наявність провокації у діях правоохоронних органів.

© Постанова ВС від 12.08.2020 у справі № 333/7457/16

СПРОВОКОВАНИМ МОЖЕ БУТИ ЛИШЕ ТОЙ ЗЛОЧИН, ЯКИЙ ВЧИНЕНИЙ

Відхиляючи скаргу заявника як явно необґрунтовану ЄСПЛ зазначив, що вважає непослідовними посилення заявника, який заперечував, що він вчинив злочин і одночасно скаржився на те, що був втягнутий у цей злочин.

Відхиляючи скаргу заявника як явно необґрунтовану ЄСПЛ зазначив, що вважає непослідовними посилення заявника, який заперечував, що він вчинив злочин і одночасно скаржився на те, що був втягнутий у цей злочин.

© Рішення ЄСПЛ «Берлізев проти України»

ВИЗНАННЯ ВИНИ НЕ ЗВІЛЬНЯЄ СУД ВІД ОБОВ'ЯЗКУ ПЕРЕВІРИТИ ТВЕРДЖЕННЯ ПРО ПРОВОКАЦІЮ

→ Сторона обвинувачення має довести, що підбурювання не було, за умови, що твердження підсудного не є абсолютно нереалістичними. За відсутності будь-яких таких доказів завданням судових органів є вивчення фактів справи та вжиття необхідних заходів задля з'ясування того, чи підбурювання відбулося. Якщо суд виявить, що підбурювання було, він повинен зробити висновки відповідно до Конвенції.

→ Сам факт того, що заявник визнав себе винним у висунутому йому звинуваченні, не звільняє суд першої інстанції від обов'язку перевірити твердження про провокацію, бо таке зізнання не може викоринити ані підбурювання, ані його наслідки.

© Рішення ЄСПЛ «Раманаускас проти Литви»

ПРАКТИКА ПЕРЕХОДУ ПРАВА ПОТЕРПІЛОГО ЗА КОНВЕНЦІЄЮ ДЛЯ ПОДАННЯ СКАРГИ ЗА СТ. 6 КОНВЕНЦІЇ СТОСОВНО ПРОВОКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ

Суд знову нагадав, що у випадку смерті жертви / потерпілого до подання заяви до Суду підхід останнього у визнанні статусу жертви / потерпілого був загалом обмежувальним. Що стосується скарг, *inter alia*, за статтею 6 Конвенції ЄСПЛ визнавав за близькими родичами статус жертв / потерпілих у разі, якщо вони продемонстрували моральний інтерес у тому, щоб померла особа була реабілітована від будь-яких висновків про її вину або задля захисту власної репутації чи репутації родини, або в разі, якщо вони мають майновий інтерес на ґрунті безпосереднього впливу на їхні майнові права. Наявність загального інтересу в необхідності розгляду скарг також була взята до уваги.

Зважаючи на усталену практику Суду, висновок про провокацію може призвести до вилучення всіх отриманих таким чином доказів чи аналогічних наслідків (*Furcht v. Germany*, § 64), рішення Суду про порушення статті 6 Конвенції з цих підстав дасть змогу відповідній особі на національному рівні оскаржити по суті правильність / обґрунтованість самого засудження, яке обґрунтовувалось такими доказами. За таких обставин Суд погодився з тим, що перша заявниця мала легітимний інтерес, щоб за допомогою цього провадження домогтися скасування засудження Н.А., обґрунтованого такими доказами. Далі Суд підкреслив, що Н.А. – близький родич заявниці, який був засуджений за низку тяжких злочинів у сфері обігу наркотичних речовин та помер незабаром після цього, незадовго до подання цієї заяви, а тому перша заявниця може мати певний моральний інтерес для цілей статті 34 Конвенції.

ПРИВАТНА ОСОБА

...Проте скарга, яка стосується підбурювання до скоєння злочину приватною особою, яка не діяла згідно із вказівками або під іншим контролем органів влади, розглядається в контексті загальних правил використання доказів у кримінальному процесі, а не як питання провокації...

© Рішення ЄСПЛ «Шеннон проти Сполученого Королівства»

АГЕНТ ПІД ПРИКРИТТЯМ

...Якщо правопорушників, які вже контактували з «обвинуваченим» під час підготовки ним злочину, поліція згодом залучила для допомоги в розслідуванні як хоч серйозні заходи з підготовки до скоєння злочину були зроблені до початку їхньої участі в розслідуванні...

© Рішення ЄСПЛ «Єврофінаком проти Франції»

СТАТТЯ 250 КПК. ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНОЇ СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ ДО ПОСТАНОВЛЕННЯ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ

1. У виняткових невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та запобіганням вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII (статті 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини Кримінального кодексу України, негласна слідча (розшукова) дія може бути розпочата до постановлення ухвали слідчого судді у випадках, передбачених цим Кодексом, за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора. У такому випадку прокурор зобов'язаний невідкладно після початку такої негласної слідчої (розшукової) дії звернутися з відповідним клопотанням до слідчого судді.

ІНСТРУКЦІЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПРОВЕДЕННЯ НСРД...

1.15. Негласні слідчі (розшукові) дії, лише передбачені статтями 268 (установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу), 269 (спостереження за особою, річчю або місцем) у виняткових невідкладних випадках, визначених статтею 250 КПК України дозволяється проводити до постановлення ухвали слідчого судді.

ПОСТАНОВА КОЛЕГІЇ СУДДІВ ПЕРШОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ ККС ВС ВІД 14.10.2024 У СПРАВІ № 303/1425/18 (ПРОВАДЖЕННЯ № 51-4852КМ18)

...прокурором приймалось рішення згідно з приписами ст. 250 КПК розпочати проведення аудіо-, відеоконтролю особи відносно ОСОБА_8 до постановлення ухвали слідчого судді у зв'язку з необхідністю документування протиправної її діяльності та фіксування факту отримання нею неправомірної вигоди безпосередньо 10 липня 2015 року, про що свідчить постанова прокурора від 10 липня 2015 року № 137т про проведення аудіо-, відеоконтролю особи...

...10 липня 2015 року слідчий суддя Апеляційного суду Одеської області, реалізуючи судовий контроль за додержанням органами досудового розслідування вимог кримінального процесуального закону, постановив ухвалу №6242т, якою задовольнив клопотання прокурора та для фіксування факту одержання ОСОБА_8 10 липня 2015 року неправомірної вигоди в ході НСРД, яка проводилась за постановою прокурора в порядку ч.1 ст. 250, ст. 260 КПК, надав дозвіл на проведення аудіо-, відеоконтролю особи, а саме ОСОБА_8...

...апеляційний суд не взяв до уваги, що з огляду на проведення НСРД у кримінальному провадженні № 42015161010002861 за обвинуваченням ОСОБА_8 за ч. 3 ст. 368 КК у порядку ч. 1 ст. 250 КПК, а також на те, що прокурор звернувся до слідчого судді вже після фактичного завершення аудіо-, відеоконтролю особи, ухвалою слідчого судді лише було констатовано постфактум наявність підстав для проведення НСРД та встановлювалася можливість подальшого використання інформації, здобутої у ході цих дій, у кримінальному процесуальному доказуванні (зокрема, як фактичної підстави для проведення інших слідчих (розшукових) дій)...